

АНДРІЙ БЛІНОВ СЛЮСАРИК

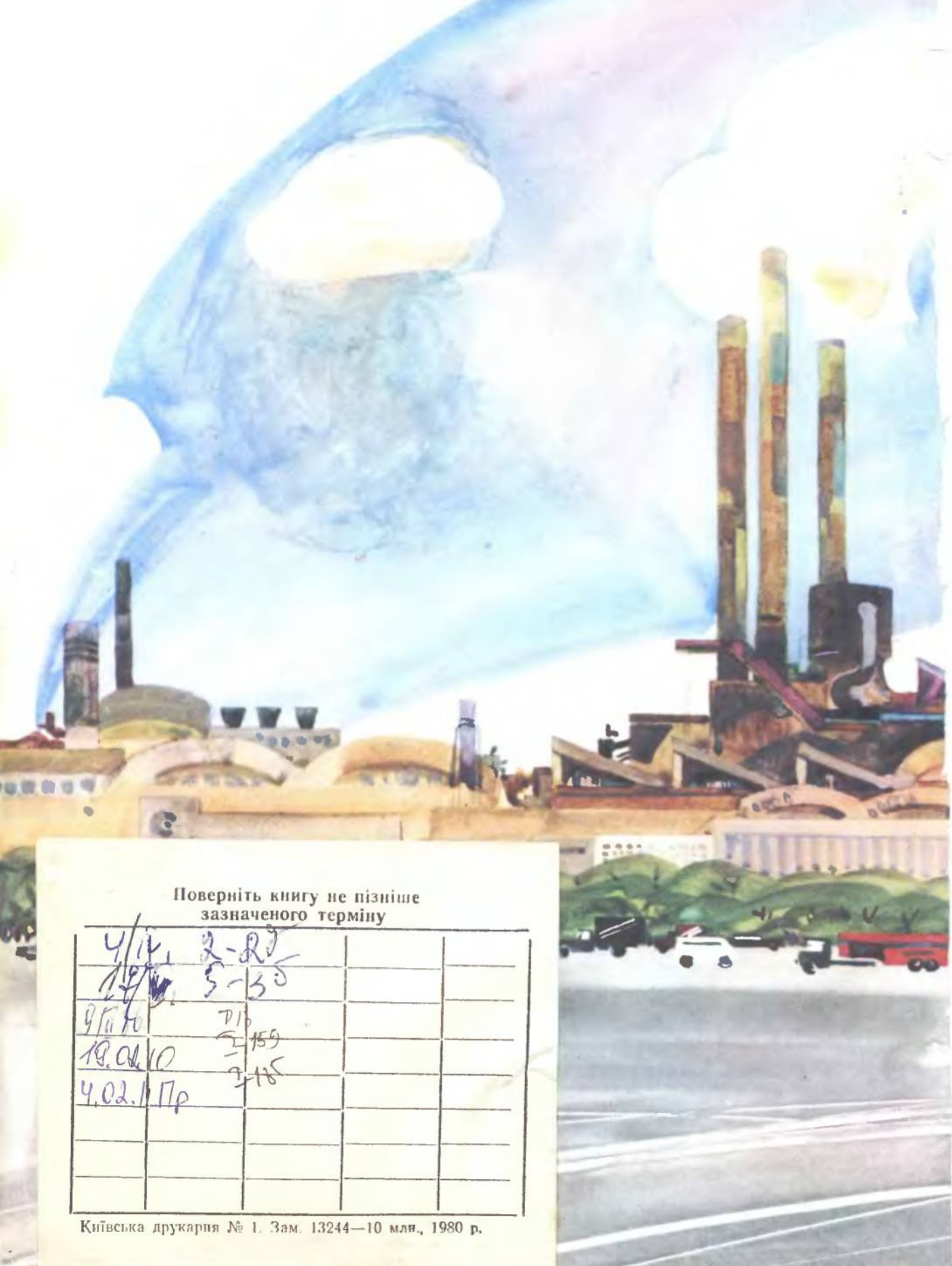

569
6

Sp. 108

Поверніть книгу не пізніше
зазначеного терміну

4/11	2-29			
19/11	5-35			
9/12/10	7/1			
19.01.10	159			
4.02.11	115			

СЕРІЯ «ТВОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ»

АНДРІЙ БЛІНОВ

СЛЮСАРИК

ОПОВІДАННЯ

Для молодшого шкільного віку

Переклад з російської
АРСЕНА ІЩУКА

Малюнки
АНАТОЛІЯ ПАЛИВОДИ

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1981

*Рассказ современного русского писателя
о приобщении мальчика к труду,
о его знакомстве с профессией слесаря.*

Горький ЦДБС.
г. Запорожья

*Перекладено за виданням
Андрей Блинов. Слесарёнок.
«Малыш», М., 1974.*

70802—121
Б—————108.81. 4803010102.
М206(04)—81

© Видавництво «Веселка»,
1981, переклад українською
мовою, ілюстрації

I

Славко Канунников ходить у старшу групу дитячого садка. Щоранку батько або мама, коли й удвох, ідучи на завод, відводять його туди, а ввечері той, хто раніше звільниться, забирає додому.

Славчин батько Єгор Іванович — інженер, працює на заводі «Інструментальник». Він винахідник. Про нього писали в газеті і

навіть портрет умістили. А минулого року нагородили малою золотою медаллю Всесоюзної виставки досягнень народного господарства. Славко спочатку засмутився: чому малою? Але коли побачив, яка та медаль і як вона блищить, то не тільки заспокоївся, а й запишався і сам собі дав слово винайти щось таке, за що і йому теж дали б медаль. Він думав три дні, що б таке винайти, але так і не придумав. Шкода, що батько поїхав у відрядження до Ленінграда з якимсь новим своїм винаходом і порадитися йому не було з ким.

Батько повернувся за тиждень, увечері. Славко був надворі. Озброєний дерев'яною шаблею, яку сам змайстрував, він збирався кинутись у бій з лопухами, але в цей час почувся знайомий голос:

— Славку, розбійнику ти такий!

Славко здригнувся, повернув голову, побачив батька, але зрушити з місця, щоб побігти йому назустріч, не зміг — важко було відразу переключитися.

Та от Славко ступив крок назустріч батькові, потім другий — і вже біг щодуху. Батько підхопив сина, підкинув високо, пригорнув його до своїх грудей.

Славко рішуче звільнився від батькових обіймів і промовив невдоволено:

— Нічим же дихати!

— Ну вибач! Здрастуй!

— Здрастуй! — відповів син серйозно. — Пішли ж бо додому, будемо пельмені готувати. Ох і давно не готували...

— Захотілося, чи що?

— Ще й як! Чекаємо, поки ти повернешся. А якщо ти вже повернувся, значить, пельмені.

Батько засміявся. А коли він сміявся, карі очі защулювалися, ниточки зморщок віялом розбігалися по обличчю, білі зуби виблискували, від чого вузьке обличчя робилося світлим і радісним, і це дуже подобалося синові: значить, у доброму гуморі приїхав батько, виконав справу, яку йому доручили.

— Дай чемодан, — попросив син. — А то він тобі всі руки відтягнув.

Батько знову засміявся: йому подобалась у синові ота дбайливість.

Славко взяв чемодан за ручку, спробував підняти.

— Ого, ох! — застогнав він. — Що там у ньому, цегла?

— Книги! В Ленінграді накупив.

— І казки?

— Так, але більше всього за моїм фахом. Ну, понесли.

Вони взялися за чемодан і пішли додому.

Мама побачила їх у вікно, сплеснула руками і зустріла на ганку.

Вони ввійшли в хату, поставили чемодан. Мама весело сказала:

— Ніби чуло моє серце — тісто для пельменів я вже замісила, фарш іще вчора приготувала, в холодильнику жде не діждеться. Поки вмиєшся, ми з Славкою якраз упораємося.

Після вечері Славко потяг батька в домашню майстерню, так звану «темну кімнату», де стояв слюсарський верстак, невеличке коваделко й лещата, а в ящику — багато різних інструментів. До від'їзду у

відрядження батько й Славко не встигли закінчити іграшковий військовий катер з мотором на електричних батареях. Корпус катера склепаний з алюмінієвих пластинок. Спереду — пристрій для двох ракет, але самих ракет не було.

— На чому ми зупинилися минулого разу? — запитав батько, вмикаючи світло. Біля верстата було безладдя. Він одразу зрозумів, що Славко без нього тут попрацював.

— Ми хотіли зробити ракети, — тихо нагадав Славко.

— Що ж, мабуть, ми сьогодні зробимо. — Батько взяв терпуг. — Ой, який він забитий! То що, не вийшла в тебе ракета?

— Вона вискакує з лещат. Весь час... — Славко похнюпився, боючися глянути на батька.

— А ти її затискай ось так! — Батько взяв алюмінієву трубочку й вправно затиснув у лещатах.

II

Інструменти, які виготовляють в цехах, ідуть на перевірку у відділ технічного контролю, до Славкової мами. Вона перевіряє якість виро-

бів і дозволяє їх випуск. Учора захворіла помічниця, й мамі сьогодні довелося лишитися на роботі наднормово.

Вона зателефонувала Єгору Івановичу й попросила зайти за Славком у дитячий садок.

Батько з прикрістю сказав своїм товаришам:

— Тільки-но почало виходити щось, аж тут маєш! Син чекає. Доведеться нам кінчати.

У групі винахідників, окрім Славкового батька, який був старшим, працювали ще Іван Летов, молодий хлопець двадцяти років, коротко підстрижений, з золотавим чубом на голові. І був ще Едгар Фофанов, мовчазний чоловік з горбатим носом, у береті й з великою люлькою в зубах. Це такий майстер, що міг зробити радіоприймач розміром як ніготь. З нього, відлюдкуватого і небагатослівного, завжди підсміювалися молоді слюсарі. Особливо відзначався в цьому Яшка Сазонов, випускник виробничо-технічного училища, кирпичний, задерикуватий юнак.

Винахідники сиділи навколо стола. На ньому купою лежали листи з кресленнями нового верстата. Розбирали зауваження, зроблені в Ленінграді.

Справа йшла сьогодні добре: тому винахідникам хотілося ще трохи попрацювати. Але як бути із Славком? Скільки ще очікувати йому свого батька? Вже, мабуть, увесь зарюмсався.

— Слухай, Єгоре Івановичу, гайнемо по Славку на твоєму мотоциклі, привеземо сюди, хай почекає, пограється,— запропонував Іван Летов.

— Правильно! Едгар, подождеш нас?

— А я тим часом повечеряю,— відповів Едгар.

— Смачного тобі! — побажав Єгор Іванович і вийшов слідом за Летовим.

Мотоцикл стояв недалеко від заводської прохідної. Іван двічі натиснув на педаль, завів мотор, кивнув Єгору Івановичу на коляску. Той усівся, мотоцикл рвучко рушив з місця і незабаром розвернувся біля дитячого садка. Славко, що грав у футбол, почув гуркіт, побачив батька і кинувся до хвіртки. Він розчинив її і, дивлячись то на батька, то на дядька Івана, то на мотоцикл, нерішуче зупинився.

— Ну, що ти, біжи сюди! — гукнув батько.

Славко нерішуче підійшов до мотоцикла. Потім з розгону плигнув батькові на коліна, так що коляска хитнулась.

— Куди поїдемо? — на одному видиху спитав він.

— На завод! — відповів батько.

Славко від радості закричав «ура». Він уперше їхав з батьком на завод.

III

Залишившись сам, Едгар розкрив свій чемоданчик, в якому носив свіжі журнали, готовальню, потрібні інструменти, там же лежала загорнута в серветку вечеря. На випадок, якби довелось затриматися в цеху. Не відриваючи очей від журналу, Едгар намацав рукою серветку, почав обережно її розгортати. Раптом

щось уколело йому руку, він відсмикнув її. Що за чудасія?

Відклав журнали, зазирнув у чемоданчик. Щось темне, схоже на щітку, лежало на серветці. Він роздивився: їжачок! Обережно перекотив його до себе на долоню. Знову витівки Яшки Сазонова! Ну, завтра перепаде йому на горіхи.

Та незабаром Едгар заспокоївся, шкодуючи лише, що буфет зараз зачинено і ніде дістати для їжачка молока. Тут підійшли Єгор Іванович, Летов і Славко.

— Оце тобі! — Едгар простяг хлопчику їжачка.

— Живий! Живий! — закричав Славко. — Татусю, можна його взяти?

— Спробуй, — засміявся батько.

Славкова рука наче вогню торкнулася: так швидко відсмикнув він її.

— Ось куди! — здогадався Славко, зірвавши з голови солом'яний кашкетик.

— Де ти його взяв? — запитав Летов.

— На подвір'ї, — не вдаючись у подробиці, відповів Едгар.

— Годував його? — спитав Славчин батько.

— Аякже! — посміхнувся Едгар. — Всі бутерброди з'їв. Сир пошехонський любить.

Батько пішов кудись і невдовзі повернувся з пляшкою молока, сказавши синові: «Мама шле вітання, ось молока прислала». Але хоч як намагалися вони нагодувати їжачка, той і не думав висувати свою мордочку — ховав її у голочках і край.

— Не довіряє він нам, — зітхнув Едгар. — Яку колючку природа створила!

— Залишмо його, даймо йому спокій, — сказав Летов, — хай принюхається, звикне.

Вікна вже налилися вечірньою синявою, а навколо стола все ще сиділи і пошепки перемовлялися Славків батько і його товариші.

Славко крутився біля верстатів, перекладав інструменти і все позирав у куток. І раптом їжачок заворушився, з'явилася його гостра мордочка. Гучно тупочучи, він попрямував до баночки з молоком і тицьнув туди мордочку.

— П'є, ура! — закричав захоплено Славко.

Їжачок миттю згорнувся.

— Ох, Славко, Славко...— дорікнув батько.— Налякав ти його.— І заспокоїв сина:— Та нічого, звикне. Ось що, Славку,— сказав батько, пригладжуючи долонею його чуба.— Ходімо, я дам тобі роботу, а ми ще поміркуємо трохи.

— А над чим ви міркуєте?

— Над чим? Над верстатом. Це буде автоматичний верстат, він робитиме свердла.

— А я знаю, що таке свердло!

— Звичайно, знаєш. У нас вдома їх ціла коробка. Бачив?

Славко згадав: свердло — це такий стерженець, як цвях, але без головки. Він зроблений з міцної криці, на одному кінці його кручена борозенка, а кінчик загострений. Тато, було, вставить свердло в дріль, увімкне струм, свердло закрутиться й швидко просвердлить залізу або алюмінієву пластинку.

— Свердла потрібні багатьом заводам, їх не вистачає. Ось ми і придумали автомат. Він сам вмикається, наладжується, вимикається, сам слідкує, чи гарні виходять свердла.

— Оце здорово! А мені що робити? — запитав Славко.

Батько підвів сина до високого верстата, де були прикріплені слюсарні лещата, схожі на дві залізні, міцно стиснуті щелепи.

— Ох ти, біда яка, не доріс ти ще,— зажурився батько.— Та нічого. Ось ящик, станеш на нього. Тільки не впади. Так! — Він легенько підштовхнув сина, й той, боячись упасти, схопився за підойму.

Гвинт у лещатах подався, й щелепи трішки розкрилися.

— Знаєш, як закручувати? — запитав батько.— Сюди — відкручувати, а туди — закручувати. Давай затиснемо пластинку. Ні, почекай, спочатку ми її розкреслимо. Іване, подай розмітку! Ну, що ти хочеш випиляти?

Славко переступав з ноги на ногу, не знаючи, що він хотів би зробити.

— Зірку! — раптом вигукнув він, згадавши, що сьогодні загубив зірочку від свого кашкетика.— Можна зірку?

Городская ЦДБС
г. Запорожья

— Можна,— підбадьорив батько,— чому ж не можна. Ось бачиш, ми спочатку намалюємо її на пластинці. Сюди промінчик, сюди, сюди, сюди і сюди. Тепер візьмеш оцю пилку і пиляй до рисочок. Ось так тримай! Почали!

Батько поклав свою долоню на Славкову руку, й пилка заскреготала по металу. Йшла вона легко, Славко бачив, як сипалися дрібні залізні ошурки.

— А тепер давай сам. Ти ж умієш. Лише старайся. Зробиш, покажемо мамі. Робота в тебе серйозна, тож приймати її мама буде як від справжнього слюсаря.

Згори падало яскраве світло лампи, й хлопчик виразно бачив мітки, зроблені батьком на металі. Якби від цієї рисочки прорізати до цієї і з другого боку, то вийшов би промінчик, а потім іще чотири — от і зірочка.

Тільки пилка, велика й важка, весь час вислизає з рук, з гуркотом падає на підлогу. Славкові щоразу доводиться злазити з ящика.

Він побоюється, як би не побачив батько, а то сміятиметься з нього й відбере пилку.

Славко старався, але пилка не бажала його слухатись, стрибала.

«Ну чому це, коли з батьком пиляли, було так легко, а тепер так важко?» — гірко думав він.

Коли пилка дійшла до мітки посередині залізної пластинки, з лоба в Славка котився піт, під носом темніли вуса, а великий палець на правій руці пекло, з нього текла кров. Ну та хай, якби тільки батько не відібрав пилку. Відбере й скаже: «Не вмієш ти ще працювати»...

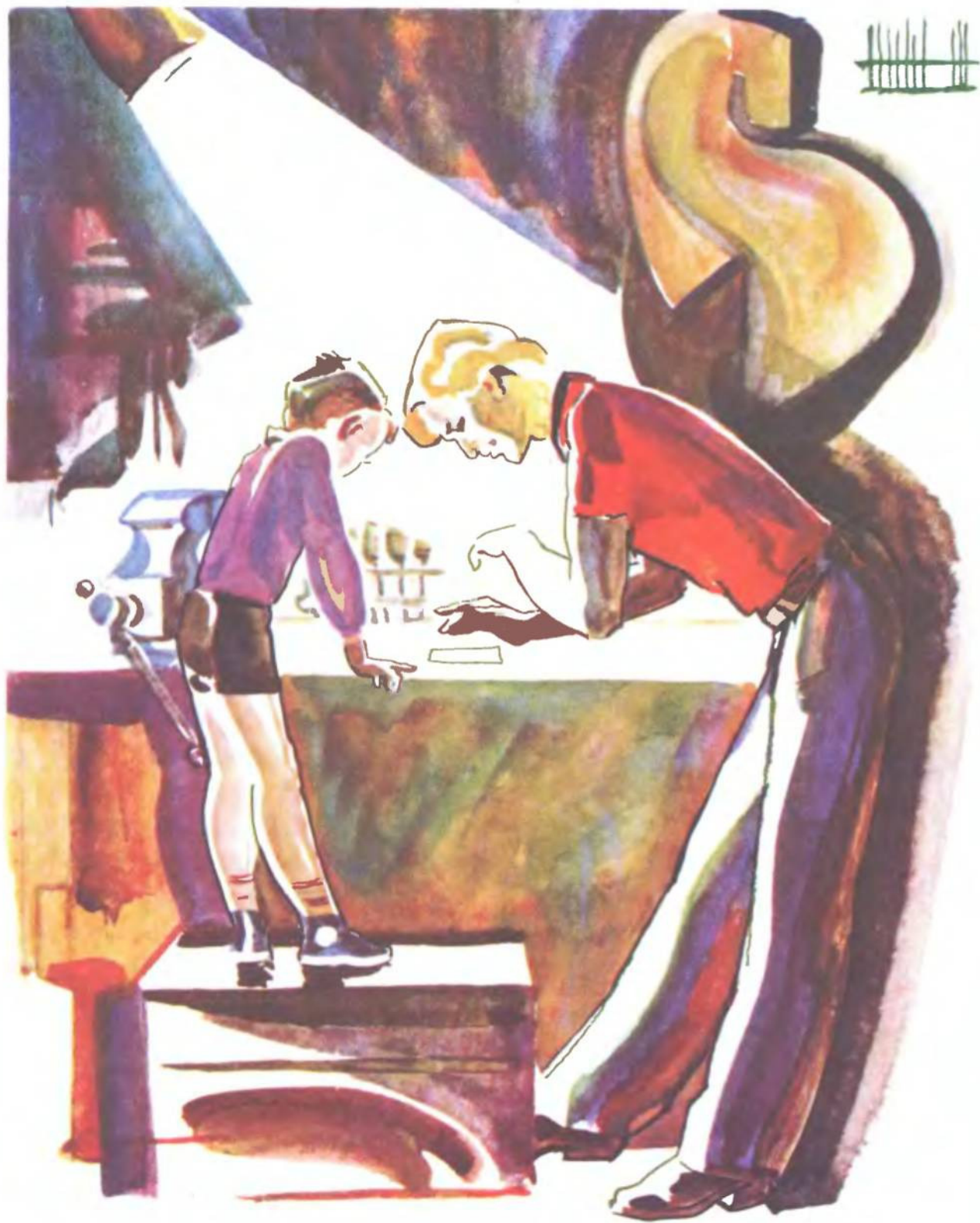
Він не помітив, як до нього підійшов батько.

— Ну що, важкувата пилка? Візьми ось цю. Може, нею зручніше працювати? Ну, спробуй.

Славко почав пиляти другий промінчик.

Справа тепер пішла легше, залізо, яке він пиляв, зробилося м'яким.

Стій! Славко так захопився, що не помітив, як заліз за мітку, й з досади мало не заплакав.

А як же далі? Мітки інших променів виявились у залізних щелепах лещат. Славко почував потилицю — волосся було мокре-мокре. Ага, треба, щоб щелепи розтислися, тоді можна буде повернути пластинку іншим боком і знову почати пиляти.

Він так і зробив.

Гвинт спочатку не піддавався — просто Славко від хвилювання крутив його в інший бік. Нічого, тепер він запам'ятає раз і назавжди, куди закручувати й куди відкручувати.

Ось два промінчики зірки вже визначилися.

Славко так захопився роботою, і справа йшла так добре, що не чув, як підійшов батько, поплескав його по спині, до якої прилипла наскрізь пропотіла сорочка, оглянув роботу й сказав:

— Так тримати! Ну, ми швидко. Відпочинь і випий молока.

І тут лише Славко згадав про їжачка й побіг у куточок, де темнів колючий клубочок. Їжачок спав!

Славко випилював останній промінчик своєї зірочки,

коли почув незвичний захоплений голос батька:

— Все, хлопці! Верстат народився!..

Іван Летов і Едгар Фофанов були задоволені. Один з них пригладжував усе ще розвихрений чуб на голові, другий — смоктав люльку, і в ній палахкотіло, як у паровому котлі.

— Славко, розбійнику ти такий! Ти не знаєш, що ми закінчили верстат! Тепер будемо робити його з криці! — вигукнув батько, підходячи до сина.

Підійшли Іван і Едгар. Всі дивилися на зірочку з нерівними краями.

— Так! — сказав Едгар. — Я ще не знаю, що важливіше: наш верстат чи ця зірка? Ёгоре Івановичу, адже людина народилась у твоєму домі. Робоча людина. Слюсар, розумієш?

— Слюсарик поки що, — уточнив батько, — але я задоволений.

Славко тримав уперше в житті річ, зроблену власними руками не в грі, а в справжній роботі, і плакав — промінчики зірочки вийшли нерівні.

— Ну що ти, що ти, моя робоча людино! — втішав його батько. І до Івана: — Покажи, як виправити.

Іван Летов узяв у руки терпужок і обережно провів туди й назад по грані промінця.

— Ось так, зрозумів? Тепер краще стало?

— Я сам, я сам! — закричав Славко, побачивши, як почали вирівнюватися промінчики зірки.

Він узяв з рук у дядька Івана терпужок. Сльози на його очах умиль висохли, і він сам виправив зірочку.

— А тепер ми просвердлимо дірочки, щоб ти міг прикріпити зірочку, — сказав батько.

Він намітив, де свердлити дірки, закріпив зірочку і натис кнопку.

Загуркотів свердлильний верстат. Не встиг Славко озирнутись, як свердло двічі вжикнуло, й дірки були готові.

З роботи вони йшли вдвох, старший і молодший Канунникови.

Славко біг попереду, несучи в солом'яному кашкету іжака.

— А ти зірочку не загубив?

— Що ти, татусю, ось вона! — Славко розтулив долоню: зірочка виблискувала всіма п'ятьма промінцями.

— Покажемо мамі, щоб поставила Знак якості, — сказав батько.

— Від неї діждешся... — буркнув невдоволено син. — Вона така сувора, всі на заводі її бояться.

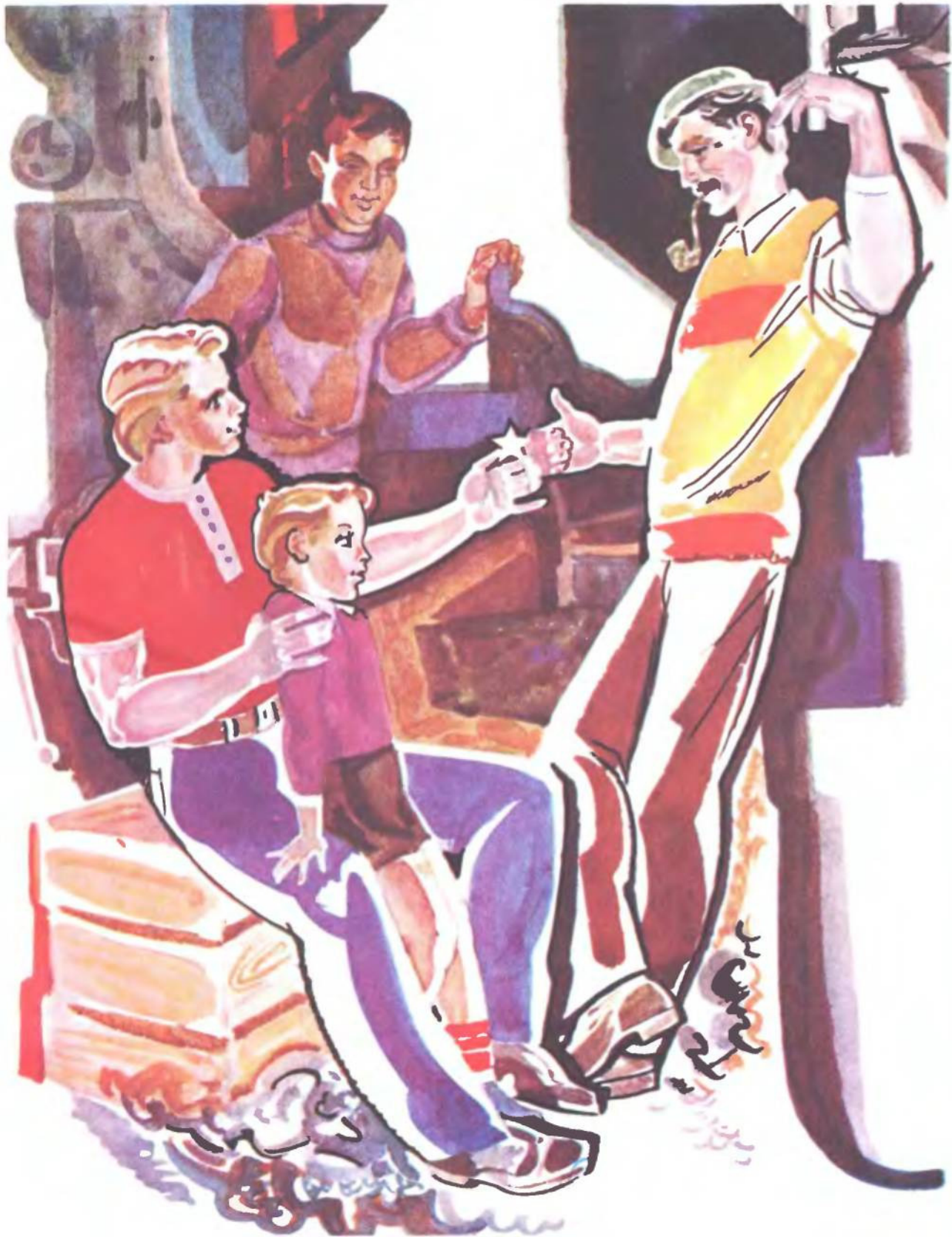
— Це правильно, — підтвердив батько. — Але твоя зірка пройде по всіх статтях. Не сумнівайся. Ну, а за твої синці перепаде мені.

— Не бійся, — заспокоював його син. — Тепер я хочу на твій завод, ми будемо разом працювати.

— Але ж ти хотів стати моряком.

— Ні. Я піду на твій завод.

Так, перекидаючися словами, то жартівливими, то серйозними, батько й син уперше йшли з роботи разом. Інженер і слюсарик Канунникови.

Блінов А. І. Слюсарик: Оповідання.
Для мол. шкiл. в. (Пер. з рос. А. О. Ищука. Мал. А. М. Паливоди).— К.: Веселка
1981.— 24 с., іл.— (Серія «Твоя майбутня професія»).

Оповідання сучасного російського письменника про залучення хлопчика до праці, про його знайомство з професією слюсаря.

70802—121
Б—————109.81. 4803010102.
M206(04)—81

СЕРІЯ «ТВОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ»

Андрей Иванович Блинов

Слесарёнок

Рассказ

(На украинском языке)

Для младшего школьного возраста

Перевод с русского Арсения Алексеевича Ищука

Рисунки Анатолия Михайловича Паливоди

Издательство «Веселка»,
Киев-4, Васильевская 1/2

Редактор О. Д. Дряхлушина
Художний редактор Д. П. Присяжнюк
Технічний редактор Л. В. Мислова
Коректор Л. К. Скрипченко

Информ. бланк № 1600
Здано на виробництво 26.11.80. Підписано до друку 16.03.81
Формат 84 × 108/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура шкільна
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,52. Умовн. фарб.-відс.
11,76. Обл.-вид. арк. 2,62. Тираж 115 000. Зам. 2909. Ц.
на 20 к.

Видавництво «Веселка», Київ-4, Васильєва, 1/2.

Головне підприємство республіканського виробничого
об'єднання «Поліграфкинг» Держкомвидаву УРСР, 252051
Київ-57, вул. Довженка, 3.